

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídkue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 9063702X

Discursus XIX. Dissertur de magnitudine Beatitudinis Cœlestis & inde
Peccati gravitas colligitur. Ad contemplandam velut, è longinquo
Beatitudinem triplici aspectu consideratur imprimis is, qui ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51653](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51653)

tempus lignis ligna per excessus ad-
huc graviores addendi, imò tempus
est, verissimis sinceræ confessionis
lacrymis illum extinguendi, lacry-
mis Christi Sanguine animatis, quem
tantæ damnationis à nobis promeritæ
miseriæ compatiens omnem effudit,
ut ardores illos sempiternos in se cre-
dentibus extingueret, in quibus tan-
tus humanæ generationis numerus
ardebit. Videbatur Prophetæ res
magnæ admirationis coram irato DEO
jam tonantis, Imò fulminantis vultu
peccavisse. *Eccet tu iratus es, & pec-
cavimus.* Quanta majori admira-
tione igitur digna res erit, non solùm
in facie DEI irati nos peccavisse, sed
de novo peccare? *Eccet tu iratus es,
& peccavimus.* Quis impostertum
in tantarum flammatarum, quæ pec-
cantibus præparatæ sunt, conspectu
tam protervus erit, ut Deum offen-
dere audeat? Ego non dico, talem
condemnatum esse, sed ajo, jam
hac horâ condemnatum esse; jam
judicatus est. Ideoque miser, non
videbit vitam, sed ira DEI manet

super eum. Non solùm manebit,
non; sed jam manet; Hæc enim
credere, & tamen peccare, delictum
est, quod pro evidentiâ suâ non
aliam declarationem, aut probatio-
nem requirit, per se enim monstrat,
quàm grave sit. Certum saltem est,
ex hoc ipso capite Sanctum Thomam
judicare, peccatum aliquod furti,
fornicationis, odij, aut aliud quod-
cunque à Christiano commissum,
& ab Infideli, si aliæ circumstantiæ
fuerint pæres, gravius esse in Chri-
stiano; cùm Christianus non hor-
reat, tale committere peccatum, licet
Infernum credat. *Fidelis ex hoc ipso s. Thom.
gravius videtur peccare, quod majores 1. 2. q.
pænas contemnit, ut impleat volun- 73. ar. 2.
tatem peccati. O quam monstrosa in c.
est malitia propter momentaneam
voluptatem pœnam, sensûs, & pœnam
damni, pœnam, quæ finem non habi-
tura est, contemnere! Hoc ipsum
ergo erit, unde Fideles graviores In-
ferni experturi sunt pœnas, ut qui In-
fernum, ejusque pœnas contempse-
runt.*

DISCURSUS XIX.

De Magnitudine Bonorum caelestium, ex quâ
Peccati mortalis gravitas colligitur.

1. **I**nter omnes miseri-
as, quæ in pœnam
mortis Christo il-
laræ infelicem il-
lum Hebræorum
populum, qui eum
K, P, Segneri S. J. Christ. Instr. Tom. II.

interficere ausus est, oppressere, pro-
fectò non ultimum, lex quædam ab
Imperatore Hadriano contra eosdem *Baron.*
promulgata locum sibi vindicat. *Ann.*
Quandoquidem postquam jam totam ¹³⁷⁶
Palaestinam furore suo devastarat, ut
Hh omnem

omnem Judæis spem, desolatam Republicam suam è ruina erigendi auferret, solenni edicto cuius illorum prohibuit, non solùm Hierosolymam ire, sed ne quidem ab editiore loco respicere; unde eam videre posset. De iustitiâ legis tam insolitâ ego non auctim disputare. Solùm dico Diabolum eodem prorsus modo agere cum peccatoribus. Patriâ jam tum illis ablatâ, quæ est cœlestis gloria, non solùm prohibet, quandoque suffragantibus bonis operibus illam adire, sed etiam ne quidem è longinquo, attentâ aliquâ consideratione, aut solidâ cognitione, fidèque magis vivâ intueri. Quare in despectum hostis nostri, hodie quò propinquiùs potero, hujus Sanctæ Civitatis gloriam vobis ostendam, de quâ quidquid dici potest, semper vero infinites minus est. Proinde spero vos non tantùm intellecturos, quanta sit illa felicitas, quæ nos expectat in cœlis, sed etiam quantum malum sit peccatum, quod dictâ felicitate nos privat, dum rebus tantùm terrenis nos implicat.

I.

II. Tria valde sapienter considerant Theologi, quibus cœlestem beatitudinem nobis explicent. Primum est objectum hujus beatitudinis; secundum est potentia, quæ gaudet beatitudine; tertium est modus, quo objectum potentia beatificandæ applicatur. Horum igitur etiam sequar vestigia, ne à viâ aberrem. Consideremus imprimis felicitatis nostræ objectum, quod erit ipsemet DEUS. *Ego sum merces tua*

Gen. 14.
1.

magnanimis. Eodem ipso bono beabimur, quo ipse Deus beatus est, ad S. 76. 1. eandem cum ipso sedebimus mensam, 2. 7. 3. eodémque vescemur cibo, quo ipse ^{art. 1.} vescitur. *Dispono vobis, sicut disposui mihi Pater; ut edatis & bibatis super mensam in regno meo.* ^{Luc. 14. 28.} Tantum quidem non erit gaudium, quantum est ipsius DEI; sed eodem ipso gaudebunt objecto, quo Deus ipse infinite beatus est. ^{S. Th. 1. 2. 9. 1. 6. 2.} Quæmadmodum teneriores filii Principes, dum assidentes mensæ unâ cum Rege Patre, licet minùs comedant, nihilominus iisdem vescuntur ferculis. O sublimissimam igitur Fidem Christianam, quæ tam immensam nobis bona manifestat! O felicissimam spem, quæ talia nos jubet expectare! O fortissimam charitatem, quæ ad illa promerenda nos animat! Quid amplius dici potest ad immentam Cœlestis Patriæ Beatitudinem nobis significandam, quàm dicere Animam nostram, cum hic vitam divinæ similem vixerit, eadem ipsâ voluptate adimplendam, quâ ipsa met Sanctissima Trinitas satiatur? ^{P. 31.} *Torrente voluptatis tuæ potabis eos.* In quare ab æterno se Deus occupavit? occupatus fuit se ipsum contemplando, gaudente de seipso, seipsum amando, sibi ipsi satisfaciendo, de se ipso vivendo. Hic ergo Deus, qui per omnem æternitatem in mensæ divinæ mentis suæ capacitati satisfacere potuit, cogitare, quàm infinite plenus sit & superabundans ad mentes nostras omni felicitate replendas! Divinitas pelagus est adeò profundum, ut si per partes Beatis veller infinitas suas manifestare per-

perfectiones, posset eos per omnem
 ætatis successivæ longitudinem
 novo semper admirationis, nunquam
 visæ; recreare spectaculo, illisque
 quovis momento novam pulchritu-
 dinem, quasi Mundos novos osten-
 dere. At quàm admirandum hoc
 esse spectaculum, omnia videre simul,
 tamque illimitatam & indeficientem
 omnium bonorum possibilium aby-
 sum semper possidere? quis vel mi-
 nimam hujus felicitatis partem potest
 intelligere? Quis cum dignitate de eâ
 loquetur? Cogitate, Charissimi,
 quidquid conati fuerimus, nihil de
 cælo nos capturos; nihil, nihil, repero,
 nihil, nihil; capiemus. Et quod hoc ita
 sit, hunc quem propono casum, vobis-
 cum fingite.

III. Infans, Magni Monarchæ filius,
 adhuc hæret in utero Reginæ Matris.
 Fingite igitur Matrem, quasi illum
 intra se jam rationis compotem &
 aptum ad secum colloquendum cre-
 deret, quodam die datâ operâ exhorta-
 ri, tandem angustias, in quibus latet,
 libens deferat, his eum compellans
 verbis: Agedum fili, agedum. Hinc
 non multo post tempore ab angusto
 sinu ad tam vastum transibis Mun-
 dum, qui tot & tot millionum vici-
 bus tibi notam, in quâ moraris habi-
 tationem superabit. Nunc in arctis-
 simo tenetis carcere; in quo pro arbi-
 triote movere non vales, es sine
 lumine, non cognoscis consangui-
 neos tuos, imò ne quidem ipsum Re-
 gem Patrem tuum. At paulò post
 lætaberis splendore diei, cælum aspi-
 cietam pulchrum, ut quivis intuens

illius capiatur amore, Solem lumino-
 sissimum, montes & maria. Videbis
 florentes campos, prata, videbis & ci-
 vitates, & quod amplius est, omnium
 illorum poteris imperio, Jam solus
 es, nec societate hominum gaudes,
 nec amicitiam, nec famulorum obse-
 quiis. Brevi in comitatu tuo habebis
 Principes cognatos tuos, pro subdi-
 tis tuis Gentes habebis innumeras;
 virosque illustres, militiæ Duces ex-
 pertissimos, factisque celeberrimos, &
 pro corporis tui custodiâ paratissimi
 stabunt exercitus, etiam pro incolumi-
 tate tuâ ad sanguinem suum pro-
 fundendum promptissimi. Te ex-
 spectant Symphonix Musicæ, Vena-
 riones, convivium, theatra, Palæstræ,
 Horti, magnifica Palatia, certoque
 tibi persuadeas, unam horam melioris
 illius vitæ, qua in lucem natus fueris,
 plus habituram voluptatis, quàm cen-
 tum anni laboriosæ istius delectatio-
 nis, quam tibi præbet uterus meus.
 Si Mater ita discurreret, an putatis
 infantulum hunc sermonem apprehen-
 surum? totam hanc matris ad-
 hortationem putaret esse somnium,
 Mundum existimaret utero non nihil
 ampliorem, cælumque habitationem
 esse sinu materno vastiorem, nec
 non totam naturam mulierem, esse
 Matre suâ aliquandò majorem, à quâ
 ad nascendum tantopere excitatur.
 Ideoque licet maternis persuasioni-
 bus fidem adhiberet, nihilominus,
 difficile ipsi videretur, trepidaretque
 vel pedem ad derelinquendum tene-
 brosum suum carcerem movere, plan-
 geret, se, ut ut vilis, quibus cingitur

Hh 2

debe-

debere abjicere involucria, diemque, quo ad vitam nasceretur, mortem appellaret. Verum non tantopere simplex hic puerulus suis deciperetur apprehensionibus, quantopere à nostris decipimur tunc, quando Sancta Ecclesia amatissima Mater nostra cœlestis gloriæ magnitudinem nobis manifestat, cordibusque nostris edicit, Mundum hunc arctissimum esse carcerem in comparatione Cœli, ubi est Patria nostra; ibi nos Deum Patrem nostrum cognituros, ibi nos cum fratribus nostris, Angelis nimirum, Patriarchis, Prophetis, Martyribus, omnibusque Electorum ibi regnantium choris acturos, Omnes creaturas nobis obsequium præstituras, illo Sole gavisuros, qui nunquam occidit; talem habituros Dominum, qui prævalet omnibus, & est omnia; & ut verbo dicam, æternum beatos fore. Cunctæ hæc veritates tam parum apprehenduntur, ut plurimi Christianorum, si perpetuò in hac lacrymarum valle manere possent, hoc est, in utero tam tenebroso & feculento, nunquam ad speratum in altero Mundo gloriæ splendorem emigrare desiderarent. Et quamvis, imminente jam horâ partûs, antiquam cogantur deserere habitationem, non sine lacrymis eam derelinquunt; ingentem putant se facere jacturam paucis illis pannis, quibus involvuntur, se exuere, mortemque appellant illum diem, quo ad vitam immortalem nascituri sunt. O quantum igitur à fallacibus nostris decipimur sensibus! ægedum excutiamus tam durum servitutis jugum,

& saltem in ignorantia nostrâ pro indubitato teneamus, infinites majorem esse distantiam inter cœlum & hunc Mundum, quàm inter eundem Mundum & matris uterum! ita ut quot patribus sinu maternus, locus generationis nostræ, amplitudine, pulchritudine & deliciis superatur à Mundo, tot, imò infinitis partibus hoc universum amplitudine, pulchritudine & deliciis à cœlo superetur.

IV. Et hic est primarius finis, propter quem tot visibilibus bonis DEUS terram locupletavit, ut illis, quasi scalis in invisibilibus bonorum, supra Stellas nobis asservatorum, cognitionem deveniremus. Sic olim Antiquus Josephus (si Hebræorum traditioni fides adhibenda est) ut populum in illâ annonæ difficultate ad cœmendum frumentum à se collectum invitaret, magnam palearum copiam in Nilum projici jussit, ut secundo descendens fluvio testis esset & nuntius abundantia in granariis pro salute publicâ recondita. Nisi forte ideo tantis de cœlo nos DEUS bonis cumulat, ut intelligamus omnia illa non esse aliud, quàm parum paleæ, cibum vitæ animalis & abjectæ proprium, in comparatione electissimi illius cibi, qui pro nobis tanquam cibus animabus immortalibus & deificatis proportionatus asservatur. Quamobrem si tam avidè hominum corda his inhiant paleis, verâ voluptate vacuis, & sitanti earum faciunt possessionem, quale erit gaudium, si tandem ipsius Dei possessione lætaturi sumus? Profectò nulli rei operam suam

Spar
riav. in
Heliogab.

suam melius impendere possunt homines, quam dum cognoscendae caelestis gloriae magnitudini studerent. Quam altam utilitatem attulit sordidus ille decies mille librarum, iussu Heliogabilli collectarum, ex telis araneorum mons, quam ut antiquae Romae vastitas inde colligeretur? Eodem modo omnia bona creata cum omni sua vanitate, satis vera & utilia nobis acciderent, si illis ad illustrandam mentem nostram ita uteremur, ut ex illis Magnificentiam, Majestatem & caelestis illius civitatis, quae est tota plena DEO, Magnitudinem colligeremus.

II.

V. Transeamus nunc ab objecti beatificantis nobilitate ad potentiarum beatificarum praesentiam. Ut magis vulgaribus loquamur terminis, immensa felicitatis hujus, quam speramus, subiectum erit cor humanum, id est, intellectus & voluntas nostra, qui semper simul omni delectationis plenitudine fruuntur. Quare cordis hujus amplitudinem considerate, ut immensi illius boni copiam comprehendere possitis, quo in aeternum satiabitur. Si cordis humani vastitatem sinui maris compararem, non absurda esset comparatio, sed nimis parca. Quandoquidem, licet verum sit, mare non repleri fluminibus, quotquot in illud effunduntur; hoc tamen ideo fit, quia quantacunque aqua per publicas supra terram vias in sinum ejus diffunditur, tantundem quoque per occultos meatus ad eandem terram fecundandam effluit.

Sed posito, quod tota aqua ibi remaneret, quae continuo in idem influit, adeo confestim mare cresceret, ut non solum littora excederet, sed etiam denique terras longè distitas, ipsosque montes inundaret. At non sic se habet cor humanum. Coacervate omnes simul honores, omnes divitias, omnes voluptates, omnes principatus, omnes Monarchias, omnes scientias, & ut paucis absolvam, omnia bona creata, eaque cordis humani sinui injicite, nunquam illud implebitur, nunquam contentum erit, semper supererit aliquid, quod desideret. Imò si milles & milles idem faceretis, milles tamen, & milles facere idem deberetis. Si denique verum esset, innumerabiles illos montes dari, quos somniavit Alexander, totumque illorum Dominum cuidam cordi includeretis, nunquam tamen illud satiaretur; in mediâ abundantia quam possideret, inopiam quereretur, fatereturque tantam omnium rerum copia famem non sedari, sed magis magisque irritari. O Immensam igitur cordis humani, mole tam parvi, cupiditatibus nihilominus tam vasti, amplitudinem; quod sensibilius potest adferri argumentum pro homine, qui caelestis beatitudinis magnitudinem non potest apprehendere, quam cum audit sinum cordis nostri, quamvis non definiatur littoribus, fundoque careat, perfectissime replendum esse; *Satiabor, cum apparuerit gloria tua.* Vacuum, quod à sigillo in cerâ relinquitur, quamprimum repletur, ubi de novo eidem cerâ sigillum appli-

S. Th. 1.
2. q. 24.
ar. 2.

ps 16.
17.

Hh 3

appli-

applicatur. Eodem modo immensa illa animæ nostræ capacitas, quam Deus tanti boni, essentiæ scilicet divinæ capacem creavit, quamprimum replebitur, ubi totum illud bonum, hoc est, essentiæ divinæ illi proximè applicabitur.

VI. Attamen huc usque parum dixi. Si non alia capacitas, quam ea, quam nunc secundum naturam suam habet cor nostrum, à DEO implenda esset, non in omni abundantia illud repletet. Quare ut infinities sit liberalior, de novo Animæ vires in cælo auget, dum lumine gloriæ mentem confortat, illiusque finem tali modo extendit, ut, quæ propriæ ipsius DEI est, beatitudinis fiat capax, *Ut gaudium meum in vobis sit, & gaudium vestrum impleatur.* Jam velim, edisserat mihi aliquis, qui novit, quam plena futura sit illa felicitas, quæ non uno aut duobus diebus, sed per omnem æternitatis durationem, animam beabit, tam propter naturalem perfectionem suam, quam per illam accessionem, quæ cor dilatat, adeò capacem, ut ipsummet Dei gaudium percipiat. In hoc omnium bonorum Oceano jam felices illæ natant Animæ, quæ mandatorum divinatorum observatione, ut illuc admitterentur, se disposuerunt, ibique semper manent saturæ, semperque sribundæ, conchyliorum instar, quæ aperto cælo versus sinu, unde pascuntur, semper magis ad preciosum illum suspirant rorem, quo jam sunt repleta.

III.

VII. Denique illud ex quo præ omnibus aliis cælestis liceret agnoscere beatitudinis magnitudinem, est modus, quo Deus possidetur. Non enim ad magnum gaudium concipiendam sufficit, grande esse objectum, nobilè, quæ esse potentiam; sed insuper necesse est, ut illa ipsa potentia strictissimè cum bono amato, hoc est, cum ipso met objecto uniat, Ut me omnes intelligant, exemplo rem distinctius explicabo. Quid est, quòd homo sitibundus in ætate majorem hauriat delectationem ex aquæ gelidæ potu, ejus quasi saporem augent, nunc cedrorum, nunc cinamomi aspectus, quam delectationem non haberet, si jam melancholiâ gravatus; verno tempore florentissimi etiam præ intuitu frueretur? Aliàs enim sensus visus, gustu multo est nobilior, & consequenter naturâ suâ capacior est voluptatis. At nihilominus, quia potus frigidus immediate unitur palato, tam pulchra autem præti facies non immediate jungitur oculo, sed per imaginem sui in oculo depictam unitur, iteò palati delectatio multò est vehementior, quam voluptas pupillarum. Nunc ad intentum nostrum, quid putatis esse, in cælo Deum videre? Nos cum audimus tam magnum nobis promitti bonum, hanc Dei visionem cum proportionè rerum aliarum hinc conspectarum apprehendimus, sicut est artificiosa alicujus picturæ, cæli sideris, aliarumque rerum amaranum aspectus, ideòque parum apprehendimus. Verùm

Chap

Charissimi, non est ita, non est ita, Non videbimus Deum mediante aliqua specie creatâ, ac in se videbimus, quod idem est, ac dicere: Ipsa divina essentia immediatè menti nostræ unita (quæ à lumine gloriæ eo modo confortabitur) erit instar specièi intellectuâlis, ita ut DEUM eodem profus modo cognoscamus, quo Deus cognoscit seipsum. Atque ita Deum in cælis videre quid est? est tam arctè unicum esse DEO, quàm intimè ignis ferro candenti unitus est, ita ut nec anima à DEO, nec Deus ab animâ discernatur, sicut ad primum aspectum nec ignis à ferro, nec ferrum ab igne distinguitur. *Similes ei erimus*, inquit Sanctus Joannes. *quia videbimus eum sicut est.* Vult dicere, DEUM possidendam plenius, quàm Anima quidquam sui possidere possit; vult dicere, immediatum fore illud in Deo gaudium, ita ut nihil aliud inter illum & animam ponatur, quemadmodum infans uberibus matris adherens, immediatè fugit lac, non per medium, quod intercedat, aut canalem. Quamobrem si tam vile bonum, quale est porus gelidus, sensum materiale, ut est palatum, Ideò solùm tantâ afficit delectatione; quia immediatè illi unitur; quam creabit delectationem bonum infinitum immediatè animæ deificatæ unitum, & velut forma suæ materiæ conjunctum? *Essentia divina*, inquit Sanctus Thomas, *suppl. q. 92 ar. 1. se habebit ad intellectum sicut forma ad materiam*, non eo quidem modo, ut unum quiddam constituat in ratione essentia, sed unum quid in ratione

intelligendi. Hinc est (quemadmodum concedit Sanctus Thomas) quòd unio Animæ cum corpore possit aliquam illius Beatæ Visionis dare similitudinem, quâ Deus, cum apertè in Cælo se videndum præbet, Animæ arctissimè jungitur. *Dùm divina essentia sit actus purus poterit esse forma, eod. art. quàm intellectus intelligit, & hæc erit visio in c. sub. beatificans. & ideo dicit Magister, quod unio ad corpus est quoddam exemplum distinctæ beate unionis, qua spiritus unitur Deo.* Si tantum bonum à nobis concipi non potest, quomodo putatis id explicari posse? Ut saltem aliquid de tam immenso gaudio nobis indicaret Propheeta, quo videntes Deum fruuntur Beati in cælo, utitur voce ebrietatis. *Inebriabuntur ab ubertate Domus tuæ.* Quo vult significare, quemadmodum ebrius eo tempore non vivit hominis vitam, dum ratione non utitur, ita Beatus humanam non vivet vitam, sed divinam, dum & ipse quasi extra se vadit, modòque admirabili totus in Deum transformatur, ad eò gloriâ undique replebitur. VIII. Et hæc est felicissima illa perditio; de quâ loquitur Sanctus Augustinus, ubi dicit, Animam in seipsâ se perdituram, ut tota in DEO inveniat. *Cùm accepta fuerit illa ineffabilis lætitia, perit quodammodo, & fit in P. 13. divina.* Ita ut mirum non sit, Deum dixisse, Animam à se tractandam quasi Deam, & tantùm non ut sibi æqualem: audite incredibilis dignationis verba: *Qui vicerit, dabo ei sedere me. cum in throno meo*, quod est idem ac dicere, pro remuneratione suâ à Deo, tam

s. Thom. suppl. q. 92 ar. 1. in c.

s. Thom. eod. art. in 1. sent. distinct. 2.
Ps. 132.

Apoc. 3. 21.

tam magnificè tractabitur, quàm magnificè, si Deus esset, tractari deberet; ad omnium bonorum increatorum gaudium admitteretur, divinis illustrabitur pulchritudinibus, divinâ induetur Sanctitate, divinâ dorabitur Sapientia, divinâ immergetur felicitati, Deoque amicitia tam singulari & unitâ conjungetur, ut Deus & Anima una sola res esse videantur. Proinde Deus animæ felicitate, quasi sibi propriâ lætatur, ideoque ab omnibus cælestis aulae suæ spiritibus, sibi applaudi postulat. *Congratulamini*

Luc. 16. mihi, quia inveni ovem meam, quæ perierat; Anima quoque vicissim
6. *contrâ magis lætabitur bonis DEI, quàm illis ipsis, quæ sibi propria habet. Sed adhuc parùm dixi, dicendo Animam à DEO, quasi sibi parem tractandam esse; dicere debebam, Animam insuper, quasi ipsius DEI esset anima, inexplicabili benignitatis modo fovendam esse. Tam mirabiliter Christus ipse loquitur in*

Luc. 17. Evangelio suo: Præcinget se, & faciet
37. *illos discumbere, & transiens ministrabit illis. Quibus significat Patrem suum cælestem, quasi Dominum amabilissimum, succinctis vestibus fidelibus servis suis convivantibus servitutum, Deitatemque non solum infinitâ demissione cunctis Animæ beatificatæ desiderijs satisfacturam, sed quod amplius est, quasi inferiorem cum illâ acturam; quia tali modo Beatis se possidendam tradit, quali nullus Dominus unquam possidebit subditum. Dominus quidem est membrorum servi sui possessor, sed*

non ipsius animi; adeoque externorum hominis, non interiorum possessor est. Verùm Beati totum possidebunt DEUM, nec ullam ipse possidebit perfectionem, cuius integrum non concedat ipsis Dominium, nec non plenissimum perfectissimūque, velut rei suæ, usufructum. *Ero illis in DEUM.*

IX. Nec tantum soli Animæ ibi, 26. 1. continuum erit gaudium, sed, quem- 2 p. 3. admodum in conjugijs regijs, etiam 13. 4. famulis proportionatæ non desunt epulæ; sic in cælo sensus externi propriâ suâ exultabunt beatitudine, quæ ab Animâ in totum corpus redundabit. *Cor meum & caro mea exultaverunt in Deum vivum.* Quis unquam crederet, à frigido aquilæ ovo volutrem aëris Dominum, tam velocem, tam fortem, tam liberam, tamque Solis amicam suo tempore progignendam? Ex eo tamen producitur; tanta vis est caloris vivifici, à quo excluditur. Jam verò corpus nostrum licet sit gravis quædam, debilis, frigida & terrestris massa; suo tamen tempore illa ipsa gloria, quæ anima beabitur, ita redundabit in corpus, ut licet corpus sit, iisdem Spiritus gavisorum sit privilegijs; famossissimis scilicet illis quatuor dotibus; subtilitate, agilitate, impassibilitate, & claritate, quibus cum omnes Electi. 1. 1. in magnâ illâ regenerationis die re- 1. 4. surrecturi sunt. *Primus homo de terra terrenus, secundus homo de calo cælestis.* Erit itaque corpus nostrum resuscitatum, tam subtile, ut quovis montes; quemadmodum nunc Sol

crystallum permeat, penetrare valeat; Erat tunc agile, ut unico momento è caelo in terram descendere possit; erit tunc impassibile, sicut est Anima jam absolutissima facta sui ipsius Domina: erit tam laminosum, ita ut si Beatus aliquis solam manum è caelo extenderet, centies melius, quam ipse Sol oriens ad totum Mundum illuminandam sufficeret. *Fulgibant Fulsi*

Matth. sicut Sol in Regno Patris eorum. Quod si in ipso caelo, ubi tanta est luminis copia, quilibet Sanctorum tanquam Sol radios suos est diffusurus, cogitate, quantum lumen extra caelum positi sint emissuri! Verbo, quemadmodum Animæ beatitudo in hoc consistit, ut gloriæ DEO propriae sit particeps, ita corporis beatitudo in hoc sita erit, ut gloria Animæ propria ipsi communicetur. Quanta igitur erit

cordis nostri, tantam inter bonorum copiam, felicitas, ubi semel eorum

possessionem adiverimus? In immensorum gaudiorum mari natabit; quia non solum erit plenum, ut docet Sanctus Thomas, sed superabundabit; non enim tantum gaudebit illis, quæcunque desiderat; sed etiam insuper poterit, quæcunque unquam desiderare poruisset. *Gaudium Beatorum erit perfectè plenum, & etiam*

superplenum, quia plùs obtinebunt, quam desiderare suffecerint. Ideoque quasi tantum gaudium in Animam Beatam ipso minorem non posset intrare, Anima beata intrabit in gaudium: *Intra in gaudium Domini tui.*

Nisi etiam dicere velimus animam beatam, totam in gaudium mutari. *R. P. Segneri S. J. Christ. Instr. Tom. II.*

dam esse, juxta illud, quod DEUS his promisit verbis: *Ponam te gaudium in generationem & generationem.*

Non solum enim erit Beata, sed erit quasi ipsa beatitudo, ita ut, quemadmodum inquit Sanctus Augustinus, si una æternæ illius voluptatis gutta, quæ Beati fruuntur in cælis, decideret in Infernum, quamprimùm omnem extingueret dolorem, omnes dulcoraret pœnas, omnes exliccaret lacrymas, infelicissimùmque illum sempiternæ desperationis carcerem in desideriorum habitationem transmutaret. *Tanta est dulcedo futura gloriæ ut si una gutta in Infernum deflueret, totam Damnatorum amaritudinem dulcoraret.*

X. Charissimi, quid vobis videtur de hoc loquendi modo? an non sufficit mentibus vestris altissimam quandam bonorum illorum, quæ nobis in caelo præparata sunt, ingerere æstimationem? Tam misera sunt hujus Mundi bona, ut omnium illorum fastidium una sola crees febricula. *Quamvis humana gaudia non sint gaudia, tamen qualiacunque sint, auferunt omnia ista una febricula.* Inquit idem Sanctus Pater. Exempli gratiâ, si tantum unico dente doleris, jam nulla placet musica, non sapiunt epulæ, non delectant comædiæ, nulla amicorum aridet conversatio, verbo, si omnia terræ bona, quasi in torculari comprimerentur, vix tantus delectationis exprimeretur succus, qui ad tam parvum putridi dentis dolorem auferendum sufficeret. O singularem igitur terrenarum voluptatum

tum miseriam! at è contra ó incomparabilem, incomprehensibilem celestium gaudiorum immensitatem, quorum una sola gutta æterni ignis incendium extingueret! nec putetis, *Cardin.* cum ita loquor, amplificatione me uti. *Palav.* Imò maximi Theologi, qui profitentur, se tanquam rigorosos Judices *de act.* omnem examinare veritatem, ad *hum. l.* I. n. 40. struuntur, unius Beati felicitatem majorem esse, quam sit torius inferni miseria, aded quidem, ut si ex omnibus hominibus creabilibus, unus solus denique salvandus, ac in cælum recipiendus, reliqui verò omnes in inferorum abyssum præcipitandi essent, nihilominus quilibet illorum in hanc vitam nasci desiderare deberet, ut exiguam, se Beatum illam futuram, probabilitatem haberet, multoque majori cum periculo, se in innumerabili condemnandorum numero comprehensum iri. Ratio est, quia celestis hujus beatitudinis causa est DEUS clarè visus, & ab animâ possessus quasi amicus. Infernalis verò miseriæ causa est, DEUS confusè cognitus, & velut hostis apprehensus. Quare quemadmodum amor Beati alicujus erga DEUM, propter cognitionis illius prærogativam incomparabiliter major est, quam odium, quo totus contra eum ardet Infernus, sic torius Inferni tristitia, non potest in genere suo illius gaudij amplitudini comparari, quod unus & solus Beatus in cælis experitur. Præterea in Inferno à solâ Justitiâ miseri damnati puniuntur, dam interim ab individuâ comite suâ Mi-

sericordiâ Inhibetur, idcoque licet igneum vibret gladium, *Si accerent Deo,* fulgur gladium meum, nihilominus non totâ illâ vi ictum infligit, quâ illum jure merito ferocius infligere posset. *Non accendit omnem iram suam.* Sed in cælo Justitia & Misericordiâ simul junctæ erunt, pariterque beabunt animam, ita ut potentiam suam, quasi certatim sint ostensuræ, donaque sua abundantissimè collatura. Præcipuè verò Justitia, ibi contra inclinationem suam, sicut in Inferno, non est operatura, sed secundum totam virtutis suæ plenitudinem ager, quæ multò magis remunerari, quam punire desiderat. Quare quis poterit exprimere, quam pretiosa sit futura illa Misericordiæ & Justitiæ corona, quam DEUS velut amantissimus Sponsus, & inregerrimus remunerator capiti illius Animæ imponet, quam propter reciprocum utriusque amorem in proprium suummet thronum collocabit. *Facient Misericordias Dominus & judicium.* Profectò hæc captu sunt difficilia. Nihilominus, quantumlibet pariter capere possumus, satis intelligemus si, postquam fornacem aliquam, vivacissimis accensam flammis, tamque amplam, ut illius circuitus centena aliquot comprehendat milliaris, nobis imaginati fuerimus, æternis horridam tenebris, æterno refertam fœtore, æternaque, fame, siti, tristitiâ, morte & desperatione plenam, si, inquam, totum malorum omnium in hoc loco congregatorum exercitum nobis propoluercimus, omnium malo-

maiorum centrum, dicemus in animo: quod si aliquando coelesti gloria & beatitudine potitus fuero, magis ego solus gaudebo, quam omnes damnati in inferno parientur, unaque sola mica, quae, ut ita dicam, de regali mensa mea caderet, tam laeta erit, ut si posset ad Infernum pertingere, sufficiens foret ad rabidam tantae multitudinis famem exsatiandam: Deum immortalem! si Christiani hasce ruminarent veritates, possibilene esset, ut unquam animum suum ad peccandum inducerent? Mystica illa animalia, quae velocitate fulguri non ab simili ambulare vidit Propheta, in similitudinem fulguris coruscantis, idem tam velociter progrediebantur, quia supra capita sua effigiem firmamenti expressam gerebant. *Similitudo firmamenti super capita eorum* Idem in nobis experiremur, Charissimi, si vivam coelestis gloriae imaginem mentibus nostris impressam gereremus. Quomodo esset possibile, ut unquam immensum felicitatis aeternae pelagus, pro caenosâ turpis alicujus voluptatis palude commutarem.

XI. Video me quasi ad Discursus mei finem pervenisse, attamen effari mihi licet, in comparatione adhuc dicendorum, me nondum incepisse. Nihilominus omittere non possum, ne desim officio meo, quin adhuc duas proponam veritates. Prima est, hanc beatitudinem rudi penicillo à me adumbratam, toties quasi multiplicandam, quot eadem fruuntur socij. *Quot Socij, tot gaudia*, inquit

Sanctus Augustinus: cum enim inter Beatos incomparabilis sit amicitia, incomparabilis quoque erit omnium bonorum, quibus quilibet illorum gavifurus est, cum unio, idem optimè argumentatur S. Anselmus; si anima intra se non capiet proprium gaudium suum, quomodo tot aliorum innumerabilium sociorum suorum tantopere dilectorum gaudia capiet? *Si cor hominis de tanto bono suo vix capiet gaudium suum, quomodo capax erit tot & tantorum gaudiorum?* Imò quod omnem superat expectationem, est, quod Beatus aliquis gloriae superior plus lætaturus sit gloriae Beati alicujus inferioris, quam ipse Beatus inferior suam ipsammet gloriae exultat; cum enim Beatus superior plus amet DEUM, quam inferior, magis delectabitur illo honore, qui ab inferioris beatitudine accedit DEO, quam ipse inferior beatificatus delectetur. Eodem modo, quod ros coelestis in margaritæ majorem sinum delabitur, eò preciosior unio nascitur.

XII. Altera maximi ponderis veritas est; tam immensum amplitudine suam gaudium, in omnem aeternitatem duraturum esse, ita ut si tot seculorum millia affluerint, quot momentis duraturus est hic Mundus, ne quidem unicum hujus infinitae durationis præterierit. Quare si tantò plus aestimatur aliquod bonum, quò diutius permanet; quanti aestimandum erit bonum illud, quod semper durabit? aeternitas cuius parvula ad-

dita voluptati, tantum illius auget
 pondus, ut quamprimum immensum
 fiat bonum. *Gloria pondus*; adeo
 quidem si possibile esset, ut unquam
 praesens felicitas & beatitudo ipsius.
 Dei finiretur, potius aeternum gau-
 dium unius solius Sancti in caelis eli-
 gendum esset, quam immensum
 divinae felicitatis pelagus, quod ali-
 quando exsicandum esset. Et si hoc
 verum est, sicut est verissimum, quis
 unquam hujus beatitudinis fundum
 metiri poterit, quae neque in bono-
 rum recipiendorum numero, neque
 in eorundem duratione habitura est
 terminum? Et adhuc inveniuntur
 homines, qui tam grande bonum
 audent despiciere, & cum ludicro
 quovis bono commutare? Leges
 praesupponunt, quemvis censum par-
 vum, sed perpetuum, a quolibet aesti-
 mari. At tamen Lex divina tot Chri-
 stianos cogit intueri, qui reditus
 adeo immensos, hoc est, omnia in
 DEO possidere bona, & quidem per-
 petuo & in aeternum, tam parvi faci-
 unt, *Pro nihilo habuerunt terram*
desiderabilem. Stolidi peccatores
 tam parum solliciti sunt de caelesti
 gloria, quamvis millenis a DEO vo-
 centur invitationibus, terreantur mi-
 nis, alliciantur promissis, innumera-
 bilibus impellantur beneficijs, ut ni-
 hilominus potius bestialem eligant,
 in omnium vitiatorum immunditie
 ducere vitam, & postea in Inferno
 incessabiliter, inter omnia malorum
 supplicia, gemere, quam christianè
 vivendo, tam felicem aeternae beati-
 tudinis possessionem adire. Et quo-

Ps.
 105.
 24.

modo tam horrendam commutati-
 onem possunt à Caelo aspicere Sancti,
 ut non supremam contra gentem tam
 stultam concipiant indignationem?
 Sancti Pictores indignatur, legen-
 tes nobilem illam picturam, quae
 Paulus Veronensis caelestem gloriam
 expresserat, fuisse cum tabula quadam
 floribus picta Venerijs commutatam.
 At quare vos putatis omnes caeli
 Incolas, hujus gloriae expertissimos,
 dolore affligi, dum vident stolidum
 aliquem hujus Mundi viatorem, pro
 marcidæ voluptatis flore, non de-
 pictum aliquem, sed verum, unicum
 & sempiternum paradisum commu-
 tare? Beatam Dei faciem intueri, *Causti*
 tam immensum est bonum, ut pro
 aspiciendâ illâ vel unico momento
 affirmârit Diabolus, se omnes Damna-
 torum poenas, usque ad extremum
 judicij diem patienter sufferre para-
 rum esse. Ideoque quanta non sit in-
 juria bono tam infinito, cum tam tur-
 piter à peccatoribus vilipenditur?
 Jure merito quis peccator, cum filio
 prodigo palam confiteri potest, se
 contra caelum peccasse: *Peccavi in*
caelum. quod ludendo pro nihilo
 perdidit, ita ut si nullum aliud super-
 esset argumentum, quod enormem
 cujuscunque peccati mortalis ma-
 lignitatem nobis manifestaret, hoc
 solum nobis sufficere deberet, id est,
 scire, illud nos immensâ felicitate
 privare.

XIII. Sed non tantum malitiam
 suam nocendo nobis demonstrat, dum
 caelum peccatoribus auferet, verum
 etiam adhuc magis eam damno illo
 quod

quod certo quodam modo Beatis infert, ostendit; illos enim eo privato gaudio, quod ex adiungendis sibi in beatitudine Socijs caperent, cum, qui peccant, ex parte suâ ad possidendam caelestem gloriam omnino se reddant inhabiles. Imò hæc ipsi peccati malignitas etiam DEO se opponit, non permittendo, ut desiderio, quo totum seipsum nobis communicet, satisfaciat, maximæque omnium possibilium ingratitude Deum offendit, dum omnium beneficiorum possibilium maximum, hoc est, caelestem gloriam, alpernatur. Quare considerate, Charissimi, quàm insatiabilis sit peccati malitia, cui cum non sufficiat, tam lucuosam à principio in cælis inter Angelos, ipsius causâ inde æternum proscriptos, edidisse stragem, reliquorum etiam superstitum, imò omnium pariter Electorum, quibus eorum ruinæ restituantur, felicitatem turbare conatur; non enim aliud unquam molitur, quàm, ut illorum impediatur, aut diminuat lætitiâ, dum se beatissimæ huic plenitudini, quasi odiosissimum opponit vallum, quæ tamen à summi boni Oceano supra omnes salvandos, si non peccassent, se effudisset. Et nos adhuc pejus, quàm unquam aliàs peccare pergamus, licet sciamus, quàm magno non solum totam caelestem Patriam, sed DEUM ipsum dolore afficiamus? Pereat miserabilis ille, qui tantas non horret committere enormitates. *Deficiant peccatores à terrâ, ita, ut non sint.* Vos autem interim scitote, quòd, quicunque nunc tantâ cum facilitate peccat,

cæloque tergum obvertit, cælum illud in æternum, inter innumera tormenta coram oculis sit habiturum. O quàm furiosâ cum desperatione, quivis Reprobus hanc impudentem in Inferno luiturus est repulsam & contemptum, quàm rabioso dentium stridore eam defleturus est! Verùm nimis serò; rabiosæ enim lacrymæ non adferunt remedium, sed in furoris cedent alimentum. Quare cum cælum subire nequeant, neque in terris perennare, stabilem suam in Inferno *Luc. 13. 28.* habebunt sedem. *Ibi erit fletus & stridor dentium, cum videritis Abraham & Isaac & Jacob & omnes Prophetas in Regno Dei, vos autem expelli foras.*

XIV. Eligite igitur, quænam ex duabus hisce oppositis vobis placeat fortibus, aut levem aliquam tolerare afflictionem, ut in beatissimum illud Regnum cum immenso gaudio admitti mereamini; aut illicitæ satisfacere cupiditati, ut ab illo Regno in avernales paludes tanto cum ejularum ejiciamini? Hic non datur medium. Persuadete vobis, quemadmodum olim antiquus ille Romanus in Senatu Carthaginensi afferuit, se in togâ suâ Pacem & Bellum attulisse, ut eligerent, quod ex duobus ipsis placeret, ita me in hac Sacerdotali veste, utrumque, & Cælum & Infernum gerere, vobisque hoc temporis puncto electionem proponere, ut quod vobis magis conducit, abeque ullâ hæsitacione arripiatis. Quid igitur hæretis? unum aliquod eligendum est. Voletis forsitan bonum, quod in uno alterove reperitur, am-

plecti, malum autem declinare? Vel-
 letis hic gaudere cum peccatoribus, &
 ibi exultare cum Sanctis? Non est
 possibile, *Qui seminant in lacrymis,*
in gaudio metent. A Paradiso & fe-
 licitate brutorum, quâ tam effreni li-
 sentiâ fruitur quis in terris, ad Para-
 disum & felicitatem Angelorum non
 transitur. *Foris canes.* An nobis igitur
 decorum videtur, ab harâ aditum
 patere ad Regium conclave? Si in
 Cælo à nobis vacuæ Angelorum apo-
 statarum sedes sunt replendæ (ut plu-
 rimi sentiunt Auctores) considerate,
 an deceat, eum tanquam Monarcham
 illarum aliquam occupare, qui modò
 se in cœno voluabat? *Sua lora in vo-*
luntate luti. Quodd, si verum est,
 etiam nos tanquam homines, præter
 sedes Angelicas, proprias nostras ha-
 bituros sedes, quò ibitis, ut locum si-
 ne pudore occupetis? An inter Apo-
 stolos? Sed Animas prius ostendite,
 quas ad Christum reducit; utinam
 non plures ad peccatum incitando
 abstuleritis, quàm locrati fueritis. An
 inter Patriarchas? At ubi sunt infa-
 tiabilia suspiria vestra ad Deum emis-
 sa? An inter Prophetas? At ubi sunt
 continui vestri sudores Deo dedicati?
 An inter Martyres? Sed quomodo?
 Qui cum apertâ fronte, sicut illi, fi-
 dem Christianam tueri debuissetis,
 eam profiteri erubuitis, si non etiam
 eandem negâsse gloriæ vobis duxistis?
 An inter pœnitentes? Sed vobis ju-
 dicandum relinquo, si tales ab assiduâ
 ludendi consuetudine, à conversatio-
 nibus, à crapulis, risibusque obscænis
 æstimari debeat. Veritè vos, quo-

eunque vultis, vita, quam vos ducitis,
 ne quidem angulum pro se habet in
 cœlo. *Foris canes & venefici, & impu-*
dici, & homicidæ, & idolis seruietes, &
omnis, qui amat & facit mendacium.
 Si vos impostero etiam supra Stellas
 majori cum fundamento locum habe-
 re velitis, quid facere oportebit? post-
 hac vitam illi similem, quæ ibi agitur,
 incipite, unde S. Joannes Apostolus,
 postquam dixisset: *Scimus, quoniam*
cum apparuerit, similes ei erimus, quo-
niam videbimus eum sicuti est, statim
 subjunxit. *Et omnis, qui habet hanc*
spem in eo, sanctificet se, sicuti ille san-
ctus est. Quandoquidem nulla alia res
 quàm peccatum nobis cœlum auferre
 valet. Non illud aufert natalium
 ignobilitas, cum etiam rusticos reci-
 piat; non aufert paupertas, non igno-
 minia, non infirmitas, non literarum
 ignorantia, non membrorum defor-
 mitas; cum etiam luscis, claudis, mu-
 tis & paralyticis donetur. *Pauperes lu-*
ac debiles & cecos, claudos introduc
huc. Solum à peccato aufertur. Ideo-
 que, *Qui habet hanc spem, sanctificet se.*
 Sed quomodo sanctificare se conatur,
 qui nunquam aliud facit, quàm ut
 se ipsum contamine? Ah! hic non est
 ante Deum comparendi modus, nemo
 hac ratione per visionem beatificam
 ei similis evadet. Spiritus spurcus,
 potentiæ spurcæ, cogitationes spurcæ,
 non sunt spectacula, quæ ante Solis
 tam formosi faciem collocari possint.
 Qui Deum in gloriâ suâ revelatum de
 facie ad faciem videre desiderat, cor
 suum mundare incipiat. *Beati mundo*
cordo, quoniam ipsi Deum videbunt.